

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ESG ПІДХОДІВ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ МАЙБУТНЬОЇ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Важливе завдання полягає в тому, щоб Україна, після важких років війни з Росією, змогла відновити свою економіку та створити стійку основу для майбутнього розвитку. Одним із ключових шляхів досягнення цієї мети може бути інтеграція принципів ESG в інвестиційні інструменти та проекти розвитку. Тому дослідження теоретичних і практичних аспектів, ефективності та перспектив використання ESG інвестицій в Україні, джерел їхнього фінансування набуває важливого значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сутності ESG як прогресивної стратегії розвитку та їхньої імплементації в діяльність бізнесових структур, використання в якості додаткового засобу подолання кризових явищ в економіці чи окремо взяті компанії, або засобу покращення конкурентної позиції і інвестиційної привабливості, здійснювали в своїх дослідженнях багато вітчизняних та іноземних вчених, зокрема, А. П. Матос, А. Камінський, М. Негрей та інші.

Невирішені раніше частини проблеми У наукових дослідженнях детально висвітлено переваги використання ESG підходів для підвищення привабливості для інвестицій та формування репутації компанії. Проте, специфіка використання цих підходів у відновленні фінансової системи та економіки країни, яка стала жертвою зовнішньої військової агресії, залишається недостатньо розробленою і вимагає подальших наукових досліджень

Метою даної тези є обґрунтування можливості та виправданості використання принципів ESG у процесі відновлення економіки та активізації інвестиційної діяльності в Україні

В ході поступової імплементації концепції сталого розвитку в розвинених країнах, формування інформаційного суспільства, відбувається все більше усвідомлення важливості морально-етичних цінностей, зокрема, в контексті економічної діяльності. Для керівництва компаній мислення категоріями економічної ефективності при прийнятті фінансових та управлінських рішень доповнюється філософськими гуманістичними ідеями і мотивами. Такі аспекти як рівень і та якість життя, формування людського капіталу та позитивної репутації компанії, нефінансові аспекти діяльності фірм

які стосуються захисту навколишнього природного середовища, корпоративної соціальної відповідальності набувають важливого значення при оцінці інвестиційної привабливості компаній. Так, за твердженням Пшеничної М «ухвалення рішень з не фінансових питань не лише відбивається на репутації компанії, але й має відчутні економічні наслідки[1]. Крім того, після перемоги над росією, значна потреба України в фінансових ресурсах для відбудови і розвитку економіки може стати вдалою нагодою для багатьох приватних і державних іноземних структур здійснити інвестиції з метою здійснення впливу. Останнім часом такий вид інвестицій є досить важливим, і «поволі зростає за своєю популярністю» [2; с. 71], хоча і не завжди ідентифікується як такий.

1. В зв'язку з цим Україні, при планування відбудови економіки і фінансової системи після війни, варто свідомо прийняти принципи ESG в економічній та інвестиційній діяльності в якості визначальних. В цьому контексті роль ESG Інвестицій буде полягати у наступному:
2. Сприяння екологічному відновленню: фінансування проектів з відновлення екосистем, зменшення викидів CO₂, покращення якості повітря та води.
3. Соціальне удосконалення: забезпечення відновлення соціальної інфраструктури, сприяння розвитку освіти, охорони здоров'я. Що в свою чергу сприятиме відновленню і підвищенню якості життя українців через покращення екологічних умов, доступ до освіти та медичних послуг.
4. Покращення управління та прозорості: ESG принципи підносять корпоративне управління на вищий якісний рівень та сприяють боротьбі з корупцією, що є важливим для приваблення іноземних інвесторів.
5. Залучення іноземних інвестицій: ESG інвестиції зазвичай приваблюють іноземний капітал, оскільки вони відповідають міжнародним стандартам і безпечності інвестицій.
6. Збільшення конкурентоспроможності: Компанії, які приділяють увагу ESG, зазвичай стають більш конкурентоспроможними на ринку та приваблюють клієнтів і партнерів.
7. Зниження ризиків, пов'язаних із змінами в кліматі, репутаційними проблемами, санкціями.
8. Розвиток нових секторів, таких як відновлювана енергетика, зелені технології. Зокрема, на заміну зруйнованим галузям.
9. Забезпечують конкурентоспроможність: Інвестиції в розвиток людського капіталу включають навчання та професійний розвиток працівників, які можуть враховувати аспекти ESG. Працівники, навчаючись про екологічну та соціальну відповідальність, можуть бути більш обізнаними та допомагати

підприємству розвивати ESG-стратегії, що підвищує конкурентоспроможність організації в контексті сталості та привертає ESG-орієнтованих інвесторів.

10. Сприяння інноваціям: ESG інвестиції сприяють розвитку інноваційних проектів та підходів, що включають аспекти сталого розвитку. Інвестори часто вимагають від підприємств розробки та впровадження ESG-стратегій, що стимулює розробку нових, більш сталих технологій та рішень.

11. Підвищення продуктивності і зниження витрат: Інвестиції в навчання та розвиток сприяють підвищенню якості праці та продуктивності. Інвестування в розвиток працівників та покращення умов праці, зокрема з урахуванням аспектів ESG, також впливає на задоволеність і здоров'я працівників. Задоволені працівники більше схильні залишатися в компанії, що зменшує витрати на найм та підтримку персоналу. Працівники, особливо молодше покоління, активно шукають роботодавців, які демонструють відповідальність у сферах ESG. Інвестиції в ці аспекти привертають талановитих співробітників, що сприяє поповненню та збагаченню кадрового резерву організації.

12. Зростання вартості бренду: Інвестиції в розвиток працівників та створення сталих робочих умов у контексті ESG можуть значно підвищити вартість бренду компанії. Споживачі стають все більш вимогливими і віддають перевагу продуктам та послугам від підприємств, які проявляють відповідальність в екологічних, соціальних та управлінських аспектах.

Проте при аналізі питання ESG інвестування важливо розуміти, що Україна понесла колосальні втрати внаслідок збройної агресії росії, і не має достатніх власних джерел інвестиційних ресурсів. Тому орієнтуватись повинна буде на підтримку іноземних державних і приватних структур, міжнародних організацій.

Однак, зводити весь набір можливостей інвестування не доцільно лише до сектору ESG. Це може мати вплив при виборі інвестиційних стратегій та управління ризиками на мікрорівні. Так, варто погодитись з твердженням Камінського А.: «зниження рівня оцінки ESG збільшує ризик прямих інвестицій, але зменшує ризик портфельних інвестицій», ... «звуження інвестиції в компанії з високими оцінками ESG руйнують ефект диверсифікації»[3; с.44]. Варто також врахувати, що під критерії ESG не підпадають деякі життєво важливі для відродження та захисту України галузі.

Висновки. Зростання ролі ESG інвестицій у світі робить їх важливим інструментом для сталого розвитку України після перемоги. ESG інвестиції мають значні перспективи в контексті майбутньої відбудови економіки України. Вони здатні підвищити конкурентоздатність вітчизняних компаній, сприяють

екологічному відновленню, соціальному розвитку та покращенню управління. Для забезпечення успіху таких інвестицій необхідно активно приваблювати іноземних інвесторів, розвивати фінансові інструменти та гарантувати прозоре управління проектами.

Список використаних джерел

1. Пшенична М. В. Вплив повномасштабної російсько-української війни на практику імплементації ESG-підходів вітчизняними підприємствами. Економіка і суспільство, випуск №46 2022 р.
2. Педро Матос ESG принципи та відповідальне інституційне інвестування у світі: Критичний огляд досліджень; пер. З англ.. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. -88 с.
3. Камінський А. Б., Негрей М. В., Федчун А. ЕФЕКТ ESG-SCORE в оцінці ризику прямих та портфельних інвестицій: докази з ринків ЦСЄ. Вісний Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, Випуск 15, Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм» 2022 р. – С,38-44.
4. Primierova, O., Medved, Y. The Role of ESG Factors in the Country's Analysis. *Proceedings of the International scientific-practical conference of students, postgraduates and young scientists "Current issues of financial system development in the information economy"*, Kyiv, 2021.
5. Singhania, M., Saini, N. Institutional framework of ESG disclosures: comparative analysis of developed and developing countries. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 2023, 13.1: 516-559.